

KLEINE HANDEN

ANDRÉS BARBA BIJ DE BEZIGE BIJ

Het zusje van Katia
Republiek van licht

Andrés Barba

Kleine handen

Vertaald door
Irene van de Mheen en Jos Kockelkoren

2020
DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Een van de vertalers ontving voor deze vertaling een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaling van dit boek is mede tot stand gekomen
door een subsidie van Acción Cultural Española, AC/E

AC/E
ACCIÓN CULTURAL
ESPAÑOLA

Copyright © 2008 Andrés Barba

Copyright Nederlandse vertaling © 2020 Irene van de
Mheen en Jos Kockelkoren

Oorspronkelijke titel *Las manos pequeñas*

Oorspronkelijke uitgever Editorial Anagrama, Barcelona

Omslagontwerp Moker Ontwerp

Omslagillustratie Elianne Koolstra

Foto auteur Daniel Mordzinski

Vormgeving binnenwerk Perfect Service

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 031 8540 8

NUR 302

debezigebij.nl

Voor Marina en Teresa, die licht en duister waren,
net als deze meisjes.

En toen de pop zo misvormd was dat ze niet langer op een menselijke baby leek, toen pas ging het meisje met haar spelen.

Anoniem, *Een vrouw in Berlijn*

DEEL EEN

Haar vader was op slag dood, haar moeder overleed in het ziekenhuis. ‘Je vader was op slag dood, je moeder ligt in coma,’ waren de exacte woorden die Marina te horen kreeg, de eerste die ze hoorde. Je kon je hand op elke ronding van die woorden leggen, die volle, onbegrijpelijke woorden: ‘Je vader was op slag dood, je moeder ligt in coma.’

De lippen spreken ze zonder aarzelen uit. Het zijn snelle, droge woorden. Ze komen op duizend verschillende, onverwachte manieren, soms schijnbaar uit het niets. Ze vallen opeens, als op een slagveld. Marina heeft geleerd de woorden zonder emotie te zeggen, zoals haar naam tegen onbekenden, zoals ik heet Marina en ik ben zeven jaar. ‘Mijn vader was op slag dood en mijn moeder overleed in het ziekenhuis.’

Haar lippen hebben nauwelijks bewogen en als ze is uitgesproken blijven ze uitdrukkingloos op elkaar, haar bovenlip iets over haar onderlip. Maar

dat is geen pose. Andere keren komen de woorden langzaam, van heel ver. Het lijkt alsof ze haar hebben gekozen in plaats van zij de woorden. Het is een vreemd terugkeren naar huis, naar alles wat er onderdeel van was. Wrang. De dimensie van de woorden dijt explosief uit en maakt de lucht stroperig. Ze veranderen in een ding. Maar een ding dat altijd vaag blijft, dus moet ze zeggen: ‘Mijn vader was op slag dood en mijn moeder overleed later in het ziekenhuis,’ en via die gedachte terugkeren naar die andere, de echte, de trage van het ongeluk. Niets kwetsbaarder dan dat oppervlak. Niets trager of kwetsbaarder. Eerst was er het geluid van de weg onder de banden, het doffe zeegeluid van de weg, het contact met de achterbank, een gevoel waarin de dreiging in eerste instantie bijna onmerkbaar was.

Een seconde later was het al kapot. Wat? De logica. Als een watermeloen tegen de grond, in één klap. Het begon als een scheur in de achterbank waarop ze zat, die voelde al niet meer hetzelfde, de autogordel sneed in haar vlees. Daarvoor, lang voor de botsing, was er opeens iets veranderd aan de zachte zitting die ze zo vaak had gevoeld, de bekleding met haar ragfijne witte streepjes. Haar moeders stem tegen haar vader: ‘Niet inhalen nu.’

Daarna de scheur die in de achterbank begon, die opnieuw het doffe geluid omhulde van de weg onder

de banden tijdens het accelereren van de auto.

De klap was verschrikkelijk.

De auto vloog over de middenberm en schoof ondersteboven over de andere rijbaan tot hij tegen de rotsen naast de weg klapte. En het hele ongeluk, dat Marina zich pas vier maanden later met enige precisie kon herinneren, was het gevolg van snelheid, was pure snelheid. Je kon er niets aan zien, omdat er niets was om te ontrafelen.

Het was ook geluid. Een agressief geluid, maar anders dan dat van het ongeluk zelf. Een leeg, onsaamenhangend geluid dat losbarstte en meteen daarna gedempt klonk als in de verte, dat niet voortduurde of standhield, maar toch de auto begeleidde die over de middenberm vloog en over de kop sloeg.

De auto kwam neer, en waar hij neerkwam vervormde hij. De auto eiste zijn plek op. Meer dan ooit was dat het moment waarop ze moest terugkeren naar de woorden. Alsof van alle beschikbare woorden waarmee je het ongeluk kon beschrijven, alleen die woorden bij machte waren vast te stellen wat niet kon worden vastgesteld, of liever, alsof alleen die woorden – zo binnen handbereik, zo makkelijk te vatten – zich aandienen om wat op geen enkele manier kon worden waargenomen toegankelijk te maken.

En na het geluid de stilte. Geen afwezigheid van geluid, maar stilte. Stilte die geen tekortkoming of

ontkenning was, maar iets positiefs, en die alles liet stollen wat even daarvoor nog elastisch en beweeglijk was geweest; de metaalsmaak in haar mond, haar dorst.

Marina herinnert zich dat ze, nadat alles tot stilstand was gekomen, vrijwel meteen dorst kreeg. Een onlesbare dorst die deel uitmaakte van de stilte en de onbeweeglijkheid, en die zelfs niet verdween toen ze de handen voelde die haar autogordel losklikten, het gezicht boven zich zag van de dikke geblondeerde vrouw, de onbekende mannenstem hoorde: ‘Niet aan haar hoofd komen, laat haar zo zitten, vooral niet aan haar hoofd komen.’

Zij zei: ‘Water.’

Ze zei ‘water’ zoals je aan water denkt als je voor het eerst hoort dat het menselijk lichaam vrijwel volledig uit die materie bestaat, abstract water dat een vaste vorm heeft aangenomen.

‘Meisje, kun je me horen?’

Met een fles water in haar hand boog de dikke geblondeerde vrouw zich wat verder over haar heen. Marina kon duidelijk de zwarte uitgroei in dat haar zien, maar niets beklijfde; niet het water dat ze te drinken kreeg, noch de metaalsmaak van het bloed in haar mond of de zwarte uitgroei van de dikke vrouw. Ze had het gevoel dat ze van klei was, alles in haar was zacht, vormeloos, glibberig.

‘Met haar hoofd is zo te zien niets mis, maar ze heeft wel een wond aan haar arm.’

Hun gesprek drong nu gedempt tot haar door. Ze voelde een hand die haar nek betastte en langzaam naar haar rug afdaalde, het was een andere man, hij had grote handen, handen waarmee hij haar doormidden kon breken als hij wilde, en toch voelden ze zachtaardig.

‘Haar ademweg is vrij.’

‘Hoe heet je?’

‘Marina.’

‘Kun je je bewegen, Marina?’

‘Ja.’

‘Probeer maar op deze brancard te gaan liggen.’

Ze werd opgetild en pas toen voelde ze de pijn. Een elektrische schok die door haar hele lichaam schoot en meteen daarna minder werd en verdween, net als haar dorst. Ze kon haar linkerarm niet bewegen.

‘Wat is dat witte?’

‘Dat zijn je ribben.’

En toen ze overeind kwam, zag ze voor het eerst hoe erg haar verwondingen waren; haar slaphangende arm, de gapende wond, de rechte snee waardoor de huid als een sluier openviel, haar ribben. Ze moest zo dicht mogelijk bij de woorden komen die het zouden afbakenen, de woorden die op het punt stonden te verdwijnen: ‘Marina, je vader overleed ter

plekke en je moeder is zojuist overleden.’

Om haar heen was alles in gereedheid gebracht voor een paniekaanval, maar die bleef uit. Marina bleef naar de zin staren alsof het een vliegtuig was; ze volgde het witte condensspoor dat de woorden achterlieten van de ene naar de andere kant van de ziekenhuiskamer. Het meisje stort niet in, huilt niet, reageert niet. Ze waren met z’n drieën, twee vrouwen en een man, met witte jassen en zwarte schoenen aan, drie personen met armen en benen en die fantastische, haast magische eigenschap die volwassenen in Marina’s ogen altijd hadden gehad; maar deze mensen straalden iets uit wat de toegang tot de magie voorgoed afsloot. Ze wachtten tot de woorden zouden doordringen. Maar het meisje huilt niet, stort niet in, reageert niet. Het meisje bevindt zich nog steeds aan de rand van de woorden. Of misschien was het alleen haar verbeeldingskracht, die tot nu toe gescheiden had gehouden wat op geen enkele manier verenigd kon worden. De woorden waren nog even glimmend en schoon en oppervlakkig als de zwarte schoenen van de volwassenen.

‘Begrijp je wat we hebben gezegd?’

‘Ja.’

‘We zeiden dat je ouders dood zijn.’

‘Ja.’

‘Allebei.’